

განმარტებითი ბარათი

საქართველოს კანონის პროექტზე

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონში ცვლილების შეტანის თაობაზე“

ა) ზოგადი ინფორმაცია კანონპროექტის შესახებ:

ა.ა) კანონპროექტის მიღების მიზნები:

ა.ა.ა) პრობლემა, რომლის გადაჭრასაც მიზნად ისახავს კანონპროექტი:

„მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონის მიღებამ მრავალი დადებითი პროცესი გამოიწვია, თუმცა გამოჩნდა გარკვეული ხარვეზები, რომლებიც აფერხებენ კანონით განსაზღვრული მიზნების მიღწევას. ხარვეზების გამოსწორების მიზნით განხორციელებული უნდა იქნას წარმოდგენილი ცვლილებები, რათა ამალდეს კანონის ეფექტური მოქმედება და მიღწეული იქნას „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონით“ გათვალისწინებული მიზნები.

ა.ა.ბ) არსებული პრობლემის გადასაჭრელად კანონპროექტის მიღების აუცილებლობა:

აუცილებელია კანონშივე არსებობდეს ის მექანიზმი, რომელიც უზრუნველყოფს „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონის“ მოქმედებისას წამოჩენილი ხარვეზების გამოსწობას. ზოგიერთ რეგიონში მიგრაციული პროცესების გაუმჯობესების გამო, დაფიქსირდა მაღალმთიანი დასახლების სტატუსის მოხსნის შემთხვევა. ფაქტობრივად სტატუსის მოხსნა გამოიწვია კანონში არსებულმა ჩანაწერმა, რომლის შეცვლაც აუცილებელია წარმოდგენილი ცვლილებებით.

ასევე დასახვეწია მაღალმთიანი რეგიონში მცხოვრები პირის სტატუსის მინიჭების პროცედურები, ვინაიდან რეგისტრაციიდან სტატუსის მინიჭებამდე 9 თვიანი პერიოდი ძალიან დიდია, რაც აუცილებლად უნდა შემცირდეს.

შესაცვლელია სტუდენტებისა მიმართ მიდგომები, მათ მიმართ სტატუსის მინიჭებისა და მოხსნის საკითხზე. ასევე, გასაუმჯობესებელია პედაგოგების, შშმ პირების მშობელთა და მეურვეთა, ასევე სხვათა ანაზღაურებისა და მათზე შეღავათების დაწესების პირობები. რომელთა მიღება აუცილებელია „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონით“ დასახული მიზნების მისაღწევად, რათა შეჩერდეს მაღალმთიანი რეგიონებიდან მიგრაციის პროცესი და გაუმჯობესდეს ასეთ დასახლებებში მცხოვრებ პირთა კეთილდღეობა, ამალდეს მათი ცხოვრების დონე, ხელი შეეწყოს დასაქმებას, სოციალური და ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

ა.ბ) კანონპროექტის მოსალოდნელი შედეგები:

კანონპროექტის მიღება ხელს შეუწყობს „მაღალმთიანი რეგიონების განვითარების შესახებ საქართველოს კანონით“ დასახული მიზნების მიღწევას, გააუმჯობესებს მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრები ჩვენი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიურ მდგომარეობას და უკვე მიგრირებული ოჯახების უკან დაბრუნებისათვის სტიმულის მიცემას. მისცემს მათ საშუალებას მაღალმთიან რეგიონშივე მიაღწიონ საქართველოს კონსტიტუციით მინიჭებული უფლებების რეალიზაციას და არ სჭიდებოდეთ სახელმწიფოს მიერ დადგენილი სიკეთეების მიღების მიზნით ქალაქებში მიგრაცია და ადვილზევე ხდებოდეს მათი შესაძლებლობების რეალიზაცია.

ა.გ) კანონპროექტის ძირითადი არსი:

1. ცვლილება შედის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტი და მუხლიდან ამოდის ტექსტი „გამწვავებული მიგრაციული პოცესები“
2. იცვლება და ახლებურად ყალიბდება მე-3 მუხლის მე-5 პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტები, რომლითაც მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრები პირისათვის სტატუსის მინიჭება შესაძლებელი ხდება მისი რეგისტრაციიდან ორი თვის შემდეგ.
3. ცვლილება შედის მე-3 მუხლის მე-7 პუნქტის ტექსტში, რომლითაც გამონაკლისის წესით მაღალმთიანი რეგიონის მცხოვრები პირის სტატუსი არ უჩერდება უმაღლესი და პროფესიული განათლების მიღების მიზნით მიგრირებულ სტუდენტებს.
4. მე-3 მუხლის მე-8 პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტი ამოღებული იქნას კანონიდან, რომლითაც სტუდენტებს უჩერდებათ სწავლის გამო მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრები პირის სტატუსი.
5. მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტს ემატება „ი“ ქვეპუნქტი, რომლითაც შ.შ.მ პირების ერთ-ერთ მშობელს ან მეურვეს (მომვლელს) ენიშნება ფულადი დახმარება სახელმწიფო პენსიის ორმაგი ოდენობით.
6. ცვლილება შედის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტში, რომლითაც იზრდება საპენსიო დანამატი და მაღალმთიანი რეგიონის სტატუსის მქონე პენსიონერს პენსიაზე დანამატის სახით ემატება პენსიის 20 %-ის ნაცვლად 40% დანამატი.
7. ცვლილება შედის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტში, რომელიც გულისმობს ამ კანონის ამოქმედების შემდეგ დაბადებული პირველი ბავშვისა და მეორე ბავშვისათვის, რომელთა ერთ-ერთი მშობელი არის მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირი, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული წესით 2 წლის განმავლობაში ყოველთვიური ფულადი დახმარების – არანაკლებ 200 ლარის – მიცემას ნაცვლად 100 ლარისა, ხოლო მესამე ბავშვისა და ყოველი შემდგომი ბავშვისათვის – 4 წლის განმავლობაში ნაცვლად 2 წლისა, ყოველთვიური ფულადი დახმარების – არანაკლებ 300 ლარის – მიცემას ნაცვლად 200 ლარისა;
8. ცვლილება შედის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტში, რომელიც გულისმობს მაღალმთიან დასახლებაში მდებარე, ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების მასწავლებლისათვის, საჯარო სკოლის მასწავლებლის საბაზო

თანამდებობრივი სარგოს არანაკლებ 100 პროცენტის მიცემას ნაცვლად 35%-ისა; მაღალმთიან დასახლებაში მდებარე, სახელმწიფოს მიერ დაფუძნებული პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულების მასწავლებლისათვის შრომის ანაზღაურების არანაკლებ 100 პროცენტის მიცემას ნაცვლად 35%-ისა.

9. ცვლილება შედის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტში, რომლიც გულისმობს საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ან/და მის სისტემაში შემავალი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განსაზღვრული შესაბამისი პროგრამის მონაწილე მასწავლებლისათვის შრომის ანაზღაურების არანაკლებ 100 პროცენტის დანამატის მიცემას ნაცვლად 50%-ისა.

ა.დ) კანონპროექტის კავშირი სამთავრობო პროგრამასთან და შესაბამის სფეროში არსებულ სამოქმედო გეგმასთან, ასეთის არსებობის შემთხვევაში (საქართველოს მთავრობის მიერ ინიცირებული კანონპროექტის შემთხვევაში):

ეს ქვეპუნქტი არ ვრცელდება წარმოდგენილ კანონპროექტთან მიმართებით.

ა.ე) კანონპროექტის ძალაში შესვლის თარიღის შერჩევის პრინციპი, ხოლო კანონისთვის უკუძალის მინიჭების შემთხვევაში – აღნიშნულის თაობაზე შესაბამისი დასაბუთება:

რამდენადაც ამ კანონპროექტის ძალაში შესვლა გამოიწვევს საბიუჯეტო ცვლილებებს მიზანშეწონილია კანონპროექტი ამოქმედდეს მომდევნო საბიუჯეტო წლიდან ანუ 2020 წლის 1 იანვრიდან.

ა.ვ) კანონპროექტის დაჩქარებული წესით განხილვის მიზეზები და შესაბამისი დასაბუთება (თუ ინიციატორი ითხოვს კანონპროექტის დაჩქარებული წესით განხილვას):

ინიციატორი არ ითხოვს კანონპროექტის დაჩქარებული წესით განხილვას.

ბ) კანონპროექტის ფინანსური გავლენის შეფასებასაშუალოვადიან პერიოდში (კანონპროექტის ამოქმედების წელი და შემდგომი 3 წელი).

ბ.ა) კანონპროექტის მიღებასთან დაკავშირებით აუცილებელი ხარჯების და ფინანსების წყარო; კანონპროექტის დაფინანსების წყაროს წარმოადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტი. რამდენადაც კანონპროექტით ამოქმედების ვადად მითითებულია 2020 წლის 1 იანვარი, კანონპროექტს ფინანსური გავლენა ექნება საშუალოვადიან პერიოდში.

ბ.ბ) კანონპროექტის გავლენას სახელმწიფო ან/დამუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე;

კანონპროექტის მიღება გავლენას არ ახდენს ბიუჯეტის საშემოსავლო ნაწილზე.

ბ.გ) კანონპროექტის გავლენას სახელმწიფო ან/დამუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე;

საქსტატის მიერ მოწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე მაღალმთიან რეგიონებში მცხოვრები და დასაქმებული პირები, რომლებსაც ეხება წარმოდგენილი ცვლილებები შეადგენს;

1. პენსიონერი - 69 803
2. პედაგოგი - 11 395
3. საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ან/და მის სისტემაში შემავალი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განსაზღვრული შესაბამისი პროგრამის მონაწილე მასწავლებლებელი - 50 (დაუზუსტებელი მონაცემებით).
4. სპორტის მასწ. - 295
5. შშმ პირები - 11150 (დაუზუსტებელი მონაცემებით)
6. ერთი ან 2 შვილიანი ოჯახების რაოდენობა - 2768 (დაუზუსტებელი მონაცემებით)
სამი ან მეტ შვილიანი ოჯახების რაოდენობა - 2123 (დაუზუსტებელი მონაცემებით)

სსიპ სოციალური მომსახურებისა სააგენტოს ინფორმაციით მაღალმთიან დასახლებაში მუდმივად მცხოვრები პირის სტატუსი (შშმ სტატუსის გამო სოციალური პაკეტის მიმღებთა რაოდენობა), რომლებსაც ეხება წარმოდგენილი ცვლილებები აქვს 11150 შშმ პირს.

მოყვანილი სტატისტიკური მონაცემებიდან გამომდინარე კანონპროექტის გავლენა ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილზე განისაზღვრება შემდეგი ოდენობით:

1. ერთი პენსიონერი დღეს არსებული მდგომარეობით იღებს 200 ლარიან პენსიას და 40 ლარიან დანამატს - სულ 240 ლარს, ხოლო კანონპროექტის ამოქმედების შემთხვევაში 200 ლარიან პენსიასთან ერთად მიიღებს 80 ლარიან დანამატს - სულ 280 ლარს. ე.ი. 40 ლარით მეტს.
პენსიონერები - $69803 * 40 = 5584240$ ლარი ნაცვლად 2 792 120 ლარისა თვეში.
კანონპროექტით ბიუჯეტის ხარჯები იზრდება 2792120 ლარით თვეში, ხოლო წელიწადში 33 505 440 ლარით.
2. პედაგოგის საბაზო თანდებობრივი სარგო სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 405 ლარს. დღეის მდგომარეობით აღნიშნული კანონის თანახმად მასწავლებელს დანამატი ეძლევა საბაზო თანამდებობრივი სარგოს 35% ფარგლებში (სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 142 ლარს). კანონპროექტის ძალაში შესვლის შემთხვევაში დანამატი განისაზღვრება ხელფასის 100 % ანუ თვეში საშუალოდ 405 ლარის რაოდენობით.
კანონპროექტით პედაგოგების დანამატი იზრდება 65%-ით, 263 ლარით, რაც ჯამში შეადგენს $263 * 11395 = 2\,996\,885$ ლარს თვეში, ხოლო 35 962 620 ლარს წელიწადში.
3. მასწავლებლის საბაზო თანდებობრივი სარგო სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 405 ლარს. დღეის მდგომარეობით აღნიშნული კანონის თანახმად მასწავლებელს დანამატი ეძლევა საბაზო თანამდებობრივი სარგოს 50% ფარგლებში (სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 202 ლარს).
კანონპროექტით საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ან/და მის სისტემაში შემავალი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განსაზღვრული შესაბამისი პროგრამის მონაწილე

მასწავლებლების დანამატი იზრდება 50%, განისაზღვრება ხელფასის 100 %-ით ანუ თვეში საშუალოდ 405 ლარის რაოდენობით. იზრდება 203 ლარით. რაც ჯამში შეადგენს $203 \cdot 50 = 10\ 150$ ლარს თვეში, ხოლო 121 800 ლარს წელიწადში.

4. სპორტის მასწავლებლებისთვის საბაზო თანდებობრივი სარგო სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 405 ლარს. დღეის მდგომარეობით აღნიშნული კანონის თანახმად მასწავლებელს დანამატი ეძლევა საბაზო თანამდებობრივი სარგოს 35% ფარგლებში (სრული დატვირთვის შემთხვევაში შეადგენს 142 ლარს). კანონპროექტის ძალაში შესვლის შემთხვევაში დანამატი განისაზღვრება ხელფასის 100%-ით ანუ თვეში საშუალოდ 405 ლარის რაოდენობით.

კანონპროექტით სპორტის მასწავლებლებისთვის დანამატი იზრდება 65%-ით, 263 ლარით და ბიუჯეტის ხარჯები თვეში $203 \cdot 295 = 59\ 885$ ლარით იზრდება, ხოლო წელიწადში 718 620 ლარით.

5. შ.შ.მ პირების რაოდენობა დაუზუსტებელი ინფორმაციით მაღალმთიანი სტატუსის მქონე დასახლებებში შეადგენს 11 150-ს. შესაბამისად ერთ-ერთ მშობელის ან მეურვის (მომვლელის) დახმარება - ყოველთვიურად განისაზღვრება 400 ლარის ოდენობით.

სულ თვეში 4 460 000 ლარი. წლის განმავლობაში 53 520 000 ლარი.

ცვლილებების მიხედვით ხარჯი იზრდება წელიწადში 53 520 000 ლარით.

8. ერთი ან 2 შვილიანი ოჯახების დახმარების ოდენობა ნაცვლად 100 ლარისა თვეში განისაზღვრება 200 ლარით.

- 2768 (დაუზუსტებელი მონაცემებით) X 200 ლარზე = 553 600 ლარი თვეში ნაცვლად 276 800 ლარისა თვეში.

სამი ან მეტი შვილიანი ოჯახების დახმარების ოდენობა ნაცვლად 200 ლარისა თვეში განისაზღვრება 300 ლარით.

2123 ოჯახი (დაუზუსტებელი მონაცემებით) X 300 ლარზე = 636 900 ლარი თვეში ნაცვლად 424 600 ლარისა თვეში.

კანონპროექტის შესაბამისად საბიუჯეტო ხარჯები იზრდება თვეში 489 100 ლარით, ხოლო წელიწადში 5 869 200 ლარით.

სულ ჯამში სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი ყოველწლიურად მომდევნო 3 წლის განმავლობაში გაიზრდება დაახლოებით 129 697 680 მლნ. ლარით.

ბ.დ) სახელმწიფოსახალიფინანსურივალდებულებები, კანონპროექტისგავლენითსახელმწიფოსანმისსისტემაშიარსებულიუწყებისმიერმისაღებიპირდაპირიფინანსურივალდებულებების (საშინაოანსაგარეოვალდებულებები) მითითებით;

კანონპროექტის მიღება არ წარმოშობს სახელმწიფოს ახალ ფინანსურ ვალდებულებებს.

ბ.ე) კანონპროექტის მოსალოდნელი ფინანსური შედეგები იმპირათავის, რომელთა მიმართაც გავრცელდება კანონპროექტის მოქმედება, იმფიზიკურ და იურიდიულ პირებზე გავლენის ბუნებისა და მიმართულების მითითებით, რომლებზედაც მოსალოდნელია კანონპროექტით განსაზღვრულ ქმედებებს ჰქონდეს პირდაპირი გავლენა;

კანონპროექტი გავლენას მოახდენს იმ პირების ფინანსურ შედეგებზე, რომელთა მიმართაც გავრცელდება კანონპროექტის მოქმედება. კერძოდ:

1. პენსიონერები პენსიაზე დანამატის სახით მიიღებენ 40 ლარის ნაცვლად 80 ლარს ;
2. პედაგოგების და სპორტის მასწავლებლების დანამატი გაიზრდება ხელფასის 65% ოდენობით საშუალოდ თვეში 263 ლარით.
3. დახმარება მიეცემათ შშმ პირების მშობლებს ან მეურვეს (მომვლელებს) 400 ლარის ოდენობით.
4. გამარტივებული წესით მოხდება მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრები პირის სტატუსის მინიჭება და სახელმწიფოს მიერ დაწესებული შესაბამისი შეღავათებით სარგებლობის შესაძლებლობა.
5. მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრების სტატუსის მქონე პირი უმაღლესი განათლების მიღების სურვილის შემთხვევაში არ დაკარგავს მინიჭებულ სტატუსს და ისარგებლებს ყველა იმ შეღავათით რაც დაწესებულია მაღალმთიან რეგიონში მცხოვრები პირისთვის.
6. გაიზრდება დახმარება იმ ოჯახებისათვის, რომელთაც ჰყავთ მცირეწლოვანი შვილები ერი ან ორსულიანი ოჯახებისთვის 100 ლარის ნაცვლად 200 ლარი. სამი და მეტ ბავშვზე 200 ლარის ნაცვლად 300 ლარით.
7. გაიზრდება საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ან/და მის სისტემაში შემავალი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განსაზღვრული შესაბამისი პროგრამის მონაწილე მასწავლებლებელის დანამატი - ხელფასის 50% ოდენობით საშუალოდ თვეში 203 ლარით.

ბ.ვ) კანონპროექტით დადგენილი გადასახადის, მოსაკრებლის ან სხვა სახის გადასახდელის (ფულადი შენატანის) ოდენობა შესაბამის ბიუჯეტში და ოდენობის განსაზღვრის პრინციპი;

კანონპროექტით არ დგინდება ახალი გადასახადი, მოსაკრებელი ან სხვა სახის გადასახდელი და არ იცვლება არსებული გადასახადები, მოსაკრებლები და სხვა სახის გადასახდლები.

გ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო სამართლებრივ სტანდარტებთან:

გ.ა) კანონპროექტის მიმართება ევროკავშირის სამართალთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება ევროკავშირის სამართალს.

გ.ბ) კანონპროექტის მიმართება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებთან:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საერთაშორისო ორგანიზაციებში საქართველოს წევრობასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს.

გ.გ) კანონპროექტის მიმართება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებთან და შეთანხმებებთან, აგრეთვე, ისეთი ხელშეკრულების/შეთანხმების არსებობის შემთხვევაში, რომელსაც უკავშირდება კანონპროექტის მომზადება, – მისი შესაბამისი მუხლი ან/და ნაწილი:

კანონპროექტი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს ორმხრივ და მრავალმხრივ ხელშეკრულებებსა და შეთანხმებებს. კანონპროექტის მომზადება არ უკავშირდება საერთაშორისო ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას.

გ.დ) არსებობის შემთხვევაში, ევროკავშირის ის სამართლებრივი აქტი, რომელთან დაახლოების ვალდებულებაც გამომდინარეობს „ერთი მხრივ, საქართველოსა და, მეორე მხრივ, ევროკავშირისა და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებიდან“ ან ევროკავშირთან დადებული საქართველოს სხვა ორმხრივი და მრავალმხრივი ხელშეკრულებებიდან:

კანონპროექტი არ გამომდინარეობს ევროკავშირის ასეთი სამართლებრივი აქტიდან.

დ) კანონპროექტის მომზადების პროცესში მიღებული კონსულტაციები:

დ.ა) სახელმწიფო, არასახელმწიფო ან/და საერთაშორისო ორგანიზაცია/დაწესებულება, ექსპერტი, სამუშაო ჯგუფი, რომელმაც მონაწილეობა მიიღო კანონპროექტის შემუშავებაში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი ორგანიზაცია, დაწესებულება და ექსპერტი არ არსებობს.

დ.ბ) კანონპროექტის შემუშავებაში მონაწილე ორგანიზაციის/ დაწესებულების, სამუშაო ჯგუფის, ექსპერტის შეფასება კანონპროექტის მიმართ, ასეთის არსებობის შემთხვევაში:

ასეთი შეფასება არ არსებობს.

დ.გ) სხვა ქვეყნების გამოცდილება კანონპროექტის მსგავსი კანონების იმპლემენტაციის სფეროში, იმ გამოცდილების მიმოხილვა, რომელიც მაგალითად იქნა გამოყენებული კანონპროექტის მომზადებისას, ასეთი მიმოხილვის მომზადების შემთხვევაში:

კანონპროექტს არ უდევს საფუძვლად მისი მსგავსი კანონების სხვა ქვეყნების მიერ იმპლემენტაციის გამოცდილება. კანონპროექტის მომზადებისას არ იქნა მაგალითად გამოყენებული აღნიშნული გამოცდილება.

ე) კანონპროექტის ავტორი:

ემზარ კვიციანი

ვ) კანონპროექტის ინიციატორი:

ემზარ კვიციანი